

El cel caurà sobre els nostres caps

Astèrix i Obèlix només tenien por d'una cosa: que els caigués el cel a sobre dels seus caps. Els nostres governants no pateixen aquesta por, ans el contrari: contribueixen a que el cel desaparegui de les nostres vistes. Mentre alguns «privilegiats» podran residir més a prop del cel, la gran majoria perdrem el dret a gaudir de les vistes de les nostres muntanyes i de l'apreciada llum i escalfor del sol durant l'hivern, en particular, quan ens passejarem al llarg de les avingudes Nacions Unides o Consell de la Terra d'Escaldes-Engordany. Els desmesurats edificis (en relació a la dimensió del nostre país) que aviat veurem aixecar-se més amunt del que mai havíem imaginat, ens impediran contemplar allò que el popular eslògan publicitari d'Andorra propaga arreu: el Pirineu... tret de què hom hagi invertit capital en un apartament de les plantes elevades de les torres que s'estan aixecant. Grans ciutats del Món que disposen d'una extensa i plana superfície com Dubai, Shangai, Frankfurt, Singapur, entre d'altres, estan construint els més superbs i espectaculars gratacels per satisfer la demanda d'habitatges i d'oficines, o, simplement, per un model de creixement econòmic basat en l'especulació urbanística. A Andorra, on el relleu muntanyenc ens obliga a gestionar amb seny el limitat espai de què disposem, on encara comptem amb la natura com el més valuós patrimoni i on hi ha sobreoferta d'habitatges no orientats a un ús social que haurien de satisfer el dret fonamental a la vivenda, estem emulant aquest model desmesurat que no té marxa enrere, que només beneficia els afortunats en diners i que ens escurçarà l'horitzó, en la seva més àmplia connotació metafòrica.

Ja vaig escriure fa uns mesos en un article a la premsa que Andorra esdevindrà el país del Pirineu on el Pirineu no es veu (rima casual)... i no estem fent res per impedir-ho. Si segueixo reflexionant, els meus retrets a la incapacitat dels nostres governants de treure profit dels nostres atractius naturals i patrimonials per donar prosperitat a tota la societat andorrana sense malmetre l'entorn i el territori, van més enllà. Em venen a la ment disbarats com el telecabina d'Arcalís (era realment necessari?); els Túnel dels Dos Valires (calien dos túnels?); el forat a la muntanya per convertir el Punt de Trobada en el «megacentre» comercial més exagerat del planeta i en una barrera més àrdua que la mateixa frontera per accedir a les nostres valls (la roca ja ha fet la revenja deixant caure allò que li vam manllevar...); l'edifici del Consell General que ha destruït la singularitat de la penya sobre la que s'aixeca Casa de la Vall (ara, amagada, ha deixat de ser un monument preeminent que dominava la vall com la família Busquets pretenia); la benzinera que s'ha construït al costat d'un monument tan emblemàtic com el pont medieval de la Margineda (anem curts de benzineres en aquest país); la manca de normativa urbanística que durant els anys 50, 60 i 70 va fer de les capitals de parròquia un desastre estètic (no es van respectar ni els centres històrics); la transformació del bosc de La Rabassa en un parc temàtic deficitari (espero no haver despertat el fantasma del projecte del Camp de neu de Prat Primer, Claror i Perafita d'explotació conjunta entre els Comuns de les tres parròquies baixes...); la balconada panoràmica del Roc del Quer, un mirador natural per on hi discorren més vianants que a Les Rambles (calia aquest braç que sobresurt de la roca, quan unes baranes i uns cartells indicadors haurien estat suficient per atraure visitants?); la plataforma i la transformació del poble de Soldeu (tornarem a organitzar una prova del campionat del Món d'esquí?); la urbanització desbocada del Tarter (si ho veiés Sant Pere...), de la Vall d'Incles (una de les més harmonioses, en paraules de Mossèn Cinto Verdager) i del Pas de la Casa (fa 70 anys era un simple pas fronterer a 2000 metres d'altitud); la desproporció entre volum de trànsit i inversió destinada a la carretera entre Ordino i El Serrat clama una actuació urgent als revolts de Racons, l'Aldosa de Canillo, el túnel de Sant Julià, la variant de La Massana...; una pila de rotondes, algunes innecessàries, amb interiors massa farcits (quatre arbres i un jardinet són suficients); la immensa Seu de la Justícia al bell mig d'Andorra la Vella (suposo que els beneficiats deuen ser els que hi treballen a dins per l'amplitud amb la què ara poden fer la seva feina); els projectats ponts tibetans a Canillo que, en singulars paratges d'alta

muntanya, trencaran la puresa i innocent virginitat dels racons que tenim desprotegits en plena natura silvestre; el també projectat telecabina de Carroi que canviarà per sempre l'aspecte de la Serra d'Enclar que tantes vegades tots hem contemplat orgullosos des de les finestres de casa (fa anys que s'hi pot pujar des dels cortals de Sispony amb esforç i ganes, com la muntanya requereix); l'obtús projecte de l'aeroport que sembla que ens hagi de salvar la vida (a veure si els queda clar d'una vegada als promotors que no hi ha lloc a Andorra per construir un aeroport internacional que compleixi els mínims requisits; un nyap barroer sí que és possible); etc, etc, etc...

Ningú pot qüestionar que el motor econòmic del nostre microestat és el turisme i la prova n'és la situació que estem vivint. Si la pandèmia accentua la davallada de visitants el proper hivern, el producte interior brut se'n ressentirà. I la solució no és invertir en infraestructures o instal·lacions faraòniques, sinó ésser conscients de les nostres capacitats i de les nostres limitacions. A un país petit li correspon un model d'explotació mesurat i en consonància amb la capacitat de càrrega (aspecte vinculat al concepte de turisme sostenible), a la dimensió i el volum dels recursos naturals (com l'aigua, per exemple) i a les característiques de les vies d'accés o de la xarxa de comunicacions (només en tenim dues i son carreteres d'un carril per sentit). Hem seguit els models de Benidorm, Lloret de Mar, Salou,... és a dir, la massificació lligada a la magnificació de les intervencions antròpiques i en períodes de crisi com l'actual, ens hem d'empassar els excessos. I el pitjor és que les autoritats pretenen esmenar la situació amb la mateixa estratègia que no ha funcionat mai: construir més artificis i destruir més l'entorn natural. Parem ja d'una vegada aquesta voràgine que està malmetent la principal riquesa de què encara disposem: el paisatge i el patrimoni monumental històric.

Si Astèrix i Obèlix sortissin dels còmics i apareguessin al nostre país, ja no tindrien por de què els caigués el cel a sobre, més aviat els espantaria el desgavell paisatgístic i la destrossa del territori que els irresponsables que ens han administrat han fet les darreres dècades i se'n tornarien esfereïts a la seva idíl·lica aldea, aquella fictícia ubicada al nord-oest de l'hexàgon de la que Andorra n'hauria pogut estar un reflex si les coses s'haguessin fet d'una altra manera i sense poció màgica.

Rubén Tomàs